

Jeroen Peeters

Eloquent sprakeloos

OVER TAAL IN HET RECENTE WERK VAN VERA MANTERO

... k^(a) su'pɔrtɛ i s^(a) parɛ
i kɔ̃'tɛj uʃ dojʃ
mũ'duz_i ð'dulɛ

Een onmogelijke titel. Een reeks letters en tekens die zich niet meteen laten lezen, ze geven hun betekenis niet onmiddellijk prijs, alsof ze zich verwijderen van de lezer. Het gaat om enkele regels Portugees, naar verluidt een uittreksel uit een niet nader bepaald gedicht, maar dan fonetisch gespeld. Over verwijdering gesproken: de regels hebben niet enkel hun origineel en context ver achter zich gelaten, ook hun aanvankelijke betekenis lijkt geenszins van tel. Wat je ziet is even goed een grafische tekening, een grillig ornament, en zo laat het zich ook lezen: het nodigt de blik uit om de lijnen van de tekens te volgen, zich te begeven langsheen de ductus van het schrijven, alsof het een choreografische aanwijzing betrof, alsof het een choreografie betrof zonder meer. Lezen dus, want hoewel het zich als een beeld presenteert, vraagt het meteen om nabijheid, om een deelname aan al zijn details, en verliest het met de afstand zijn beeldwaarde. En toch weer niet lezen zonder meer, want in hun talige hoedanigheid plooiën de letters immers terug op zichzelf. Als ze al ooit een verwijzende functie hadden, zijn ze nu misschien nog lege betekenaars, een vreemdsoortig projectieoppervlak. In een verleden ergens talig, maar nu stom, zwijgzaam, sprakeloos misschien. Echter geen obscene ingekeertheid: gaat het met die fonetische spelling immers niet over klanken? Een sprakeloosheid die spreekt? Enfin, een onmogelijke titel dus, maar zo heerlijk broeierig paradoxaal.

*ich würde so gerne
ich würde so gerne
ich würde so gerne
ganz undeutlich sprechen
denn alles was ist ist undeutlich
alles was ist ist nichtdeutlich
warum sollte ich deutlich sprechen
warum soll ich was beschreiben mit
diesen verschiedenen formen
die undeutlich sind
ich könnte sagen gelb
helleres gelb
ich könnte sagen grenzenlos
ich könnte sagen komm mit mir ins
grenzenlose gelb*

*aber dort
dort oder zum beispiel
ist es nicht kalt
dort ist es nicht süß
ich weiss nicht wie es schmeckt das gelb
das grenzenlose gelb
ich kann es nicht auf einmal kosten
aber wir könnten es durch dringen
wir müssten gar nichts tun
wir könnten machen was wir wollen
es wäre immer undurchdringbar
es wäre immer
durchdringlich
es wäre immer eindringlich hier gelb
eindringliches gelb
eindringliches gelb*

*es wäre immer ein eindringliches gelb
es würde nichts ausmachen
tun
wir könnten springen wir und hinlegen
wir könnten uns aufeinanderlegen wir
könnten uns verlassen
ja*

(Sabina Holzer)

Voor alle duidelijkheid: die drie fonetische regels vormen wel degelijk de titel van een voorstelling, meer bepaald de laatste creatie van de Portugese choreografe Vera Mantero, die afgelopen zomer te zien was in Lissabon en Montpellier, en intussen nog steeds wacht op een tournee. Het begin van de voorstelling baadt ook al in een vreemde zwijgzaamheid: de grote scène is leeg op een witte fauteuil die op zijn kant ligt na, en het is stil. Na een tijdje word je een vreemd geluid gewaar, dat het midden houdt tussen een machinale ruis en een luid zuchten. De donkergroene halftransparante plastic luchtkussens van zo'n twee meter hoog, die volgens een breedgekanteeld motief het speelvlak omgeven langs drie zijden, bewegen zich traag op en neer. Ze worden een eindje afgelaten en vervolgens weer opgepompt, ze zakken wat in elkaar om dan weer recht te komen. Ze ademen volgens een traag ritme en dat gedurende het hele stuk: zo levenloos als de Bühne erbij ligt, zo levendig gedraagt de scenische installatie van Nadia Lauro zich.

Traag betreden de performers één voor één dit desolate landschap. In hun vaalgrijze, afgebleekte supermanpakjes lopen ze er wat verweesd bij, hun gezichten met verstomming geslagen, alsof ze per ongeluk op de maan terechtgekomen zijn, of ergens in een onbe-